

Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ**

МАТЕРІАЛИ

IV Всеукраїнської науково-практичної on-line-конференції
(Суми, 21–22 листопада 2019 року)

У двох частинах

Частина 1

Суми
Сумський державний університет
2019

УДК 368.5(477)

Журавка Олена Сергіївна,

к.е.н., доцент,

Сумський державний університет, м. Суми

Троян Богдан Олександрович,

магістр

Сумський державний університет м. Суми

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ АГРОСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Сільське господарство в Україні є однією з основних та бюджетоутворюючих галузей виробництва, а також найризикованішим виробництвом де більша частина доходів залежить від непередбачуваних природно-кліматичних умов. Страхування є основним інструментом управління та зниження ризиків, компенсації збитків в разі непередбачуваних обставин, а також виступає ефективним засобом збереження стабільності фінансового стану сільськогосподарських підприємств.

На даний час в Україні агостраховання малорозвинене та непопулярне серед сільськогосподарських виробників, хоча втрати врожайності від несприятливих погодних умов в окремі роки можуть сягати 45-50%. Як свідчить зарубіжний досвід, агостраховання - це основний інструмент управління ризиками з метою зменшення негативного впливу погодних та інших природних ризиків. Страхування забезпечує виробникам сільськогосподарської продукції у разі настання страхової події фінансовий захист.

Розглянемо основні тенденції розвитку агостраховання в Україні, представлені в таблиці 1.

Таблиця 1. - Динаміка показників розвитку агостраховання в Україні за 2014-2018 рр.

Показники	Роки				
	2014	2015	2016	2017	2018
Загальна площа сільськогосподарських посівів, тис. га	22443	22053	22749	22968	23218
Застрахована площа, тис. га	732	689	700	661	974
Частка застрахованих площ, %	3,3	3,1	3,1	2,9	4,2
Кількість договорів з агостраховання	1392	1062	793	957	1207
Страхова сума за договорами, млн. грн.	3055	3969	6240	5933	6675
Загальна сума страхової премії з ризикового страхування, млн. грн	24607,5	27549,4	32414,1	40518,1	45461,4
Сума премії з агостраховання, млн. грн	321,7	207,2	223,4	271,2	271,7
Частка суми премії з агостраховання, %	1,3	0,8	0,7	0,7	0,6
Страхові виплати, млн. грн	111,0	8,8	17,1	95,4	39,8
Рівень виплат, %	34,5	4,2	7,7	35,2	14,6
Субсидії, грн	0	0	0	0	0

Проаналізувавши тенденції розвитку агострахового ринку в Україні спостерігаємо що ситуація досить критична. Частка застрахованих сільськогосподарських посівів в Україні становить лише за аналізований період становить лише 3-4%, в той час як у Польщі цей показник знаходиться на рівні 30%, в Німеччині – близько 60%, в Італії – майже 80% [1]. Негативною тенденцією є зниження суми страхових премій, протягом 5 років показник зменшився на 15,5%. Рівень страхових виплат та сума премій страхових протягом досліджуваного періоду є досить нестабільними, що обумовлено специфікою галузі. Державні субсидії протягом 5 років не надавались, а отже страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, яке гарантовано Законом України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою» від 02.09.2012 р. № 4391-17 фактично носить декларативний характер і практично не діє.

Основними причинами, що стримують розвиток сільськогосподарського страхування, є недосконала законодавча база в сфері сільськогосподарського страхування, складний фінансовий стан більшості сільськогосподарських

підприємств, недостатня гарантія одержання страхових відшкодувань страхувальниками; відсутність реальної державної підтримки аграрного страхування[3].

Важливим фактором низького поширення страхування серед аграріїв є низька інформованість фермерів про переваги та можливості страхування сільськогосподарських ризиків. Проблеми існують і в середині страхового ринку. Недостатність організації та єдиних стандартів при проведенні агрострахування, відсутність незалежної системи оцінки збитку спонукає до недобросовісного виконання обов'язків страховиками щодо виплати компенсації. Так, досить часто страховиками невіро оцінюється рівень страхового покриття під час укладання страхового договору, а у разі настання страхової події фермери стикаються з ситуацією, що реальні збитки перевищують страхову суму. Треба відмітити також, що високі витрати на страхування, роблять агрострахування недоступним для більшої кількості сільськогосподарських виробників [4].

Крім того, сьогодні виробники сільськогосподарської продукції потребують не тільки повернути втрати урожайності, а також комплексної системи страхування загального прибутку підприємства. Приміром, страховий договір може включати не тільки страхування урожайності а й страхування від заниженої ціни, ринкові ризики або збитки від зберігання після збору урожаю.

Завданням для популяризації агрострахування в Україні є розробка та складання комплексної страхової програми, яка захистила б майно та майнові інтереси аграріїв в повній мірі. Такий комплексний продукт в галузі страхування має пов'язувати ризики, які виникають у процесі кредитування банком, виробничої та маркетингової діяльності аграрних підприємств, матеріально-технічного забезпечення, та максимально покривати збитки від них.

Для покращення умов і вирішення даних проблем в агрострахуванні та з метою популяризації його серед сільськогосподарських виробників, потрібно:

- розширити перелік ризиків для сільськогосподарських культур такими природними явищами, як тривалі зливи, рання поява сніжного покриву і промерзання верхнього шару ґрунту, льодова кірка;
- удосконалити чинну та розробити ефективну нормативно-законодавчу базу щодо страхування;
- ввести гнучкі програми агостраховання та можливості державної підтримки для регіонів з високоризикованим сільськогосподарським виробництвом;
- створити прозорі та рівні умови для всіх учасників ринку агостраховання;
- знизити ціни на послуги страхування за рахунок діючої та ефективної системи державної підтримки;
- ввести обов'язкове страхування на 50% посівів найризикованіших культур.

Підводячи підсумок, зазначимо що аграрний бізнес потребує не тільки фінансової підтримки, а й стабільних, довгострокових та сприятливих умов для виробників сільськогосподарської продукції як у рамках галузі агостраховання, так і в страхуванні в цілому.

Список використаних джерел

1. Ринок агостраховання в Україні: проблеми і перспективи. Agronews веб-сайт. URL: [https:// agronews.ua/node/84922](https://agronews.ua/node/84922) (дата звернення: 06.11.2019).
2. Статистика страхового ринку України. Нацкомфінпослуг веб-сайт. URL: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Konsolidovani-zvitni-dani.html#> (дата звернення: 06.11.2019).
3. Кульбачна Л.А., Мельник О.І., Жулім М.С. Аналіз сучасного стану страхового ринку в Україні. Електронне наукове фахове видання з економічних наук "Modern Economics". 7. – 2018. – С. 108–112.

4. Руснак А.В., Карнаушенко А.С., Петренко В.С. Страхування ризиків сільськогосподарських підприємств в Україні. Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Економічні науки». №19.– 2018. С. 5–10.

УДК 658:1

Кравченко Валерій Васильович

магістр

Науковий керівник:

Бухтіарова Аліна Геннадіївна

к.е.н.

Сумський державний університет, м. Суми

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

Основою технічного переоснащення економіки України є машинобудування. Зараз вітчизняне машинобудування сильно відстає від рівня розвитку цієї галузі у більшості країн світу. Основними причинами відставання є знос обладнання, низька рентабельність, низька інноваційна активність, відсутність фінансування та інвестицій тощо.

Продукцію, виготовлену машинобудівними підприємствами, залежно від ринку, на який вона орієнтована, можна поділити умовно на такі групи: важке машинобудування, тракторне та сільськогосподарське машинобудування, залізнична техніка, автомобільна промисловість, електротехніка, приладобудування та верстатобудування.

Промисловість важкого машинобудування в Україні представлена заводами на яких виробляються машини і обладнання для вугільної, нафтогазової, металургійної, гірничодобувної та хімічної промисловості. Можливості національних підприємств важкого машинобудування базуються